

WAITIKUBULI

Nyhetsblad från Vänskapsföreningen Sverige-Dominica

Årgång nr 21, nummer 4 2017

Kampen efter Maria

10 viktiga frågor om dagsläget på Dominica

Orkanen Maria drog in över Dominica på kvällen den 18 september i år. Flera personer dog och den materiella förstörelsen blev mycket omfattande.

Orkanen är den kraftigaste som registrerats över Dominica sedan mätningar av vindstyrkan startade. Det är ingen överdrift att säga att de samlade materiella skadorna tillhör de förhållandevis värsta som något land drabbats av, vid sidan av skador som orsakats av långvariga krigstillstånd eller större jordbävningar.

Till de större utmaningarna i efterförloppet till orkanen räknas mat- och vattenförsörjning, distribution av läkemedel, förhindrande av sjukdomar, risken för social oro samt reparationer av infrastruktur.

Internationella hjälpinsatser, från enskilda länder och internationella organisationer, kom igång relativt snabbt efter katastrofen. SWEDOM har startat en egen insamling för att uttryckligen bistå befolkningen i Kalinago-området, där många indianättlingar bor. SWEDOM har under många år kanaliserat sitt bistånd till framför allt Kalinagos skolor och bibliotek.

Det har nu gått knappt tre månader efter katastrofen. I denna utgåva av Waitikubuli har vi ställt samman tillgänglig information för att svara på de viktigaste frågorna om dagsläget. Våra källor är artiklar i internationella trovärdiga medier, rapporter från internationella organisationer

och lokala medier på Dominica. Hjälpa att värdera omfattningen av skadorna och reflektioner från invånare i Dominica har vi fått från tre ledamöter i SWEDOMs styrelse (Ruthine Strindholm, Anders Wretling och Elisabeth Wretling) som har rest i Dominica under den senaste månaden. Ruthine, Anders och Elisabeth har sedan flera år många personkontakter på ön.

1 Hur distribueras mat? Finns det mat i affärerna?

Det finns mat men tillgången är begränsad i affärerna. Livsmedel kommer via biståndsorganisationer, med flyg och båt.

2 Hur distribueras vatten? Var finns vatten? Vattendistributionen har nu till delar börjat fungera igen. De flesta byar har fått igång



The Chronicle den 1 november 2017

vattendistributionen. Många tillfälliga lösningar har också vidtagits för att få fram vatten.

3 Finns det mediciner?

Det finns läkemedel men naturligtvis inte allt som behövs. För att råda bot på brister i sortimentet får Dominica hjälp från bland annat angränsande länder. Sjukhuset i Roseau fungerar inte utan har nu mer rollen som vårdcentral och länk till vård i angränsande länder. Fortfarande är sjukhuset till stor del utan fönster. Patienter som läggs in skrivs ut så fort som möjligt. Akuta fall transporteras vidare. Ett antal äldre människor som inte klarat påfrestningarna har dött i efterförloppet.

4 Fungerar vägar? Vilka områden på Dominica är värst drabbade?

Större vägar är i huvudsak framkomliga medan mindre vägar inte fungerar. Det kommer att ta lång tid att reparera alla skador på infrastruktur.

I Loubiere och Pointe Michel på västkusten har förhållandevis flest människor dött. Fyra personer dog i Grand Bay och tre från Dos Dane.

Stora delar av skogarna har blåst bort och de träd som står kvar har inga grenar.

5 Hur allvarligt drabbades Kalinago-området?

Kalinago tillhörde de områden som drabbades värst med stora materiella skador. Många byggnader har förstörts och ibland raserats till grunden.

6 Vad tycker invånarna är värst just nu?

Allt! Röjningsarbetena kräver stora insatser. Bristen på mat märks fortfarande. Svårigheten att få sjukvård

och svårigheterna att ta sig till sjukvård orsakar stora besvär och oro. På många håll saknas elektricitet. Landet är i behov av en rad saker. Sjukvårdsartiklar, mat, byggmaterial, verktyg, solenergilampor, elgeneratorer, ficklampor mm mm mm. En svensk grupp har samlat in pengar och kommer att skicka en container med inriktning på att hjälpa St Joseph, Mero och Layou. Skolorna har officiellt startat igen efter ett längre uppehåll. Dock håller flera skolor fortfarande stängt.

Där distributionen av el kommit igång fungerar mobiltelefoni och internet för det mesta.

7 Vad skulle SWEDOM kunna hjälpa till med?

Bidrag till att återuppbygga Kalinago, där SWEDOM sedan länge har många kontakter, gör, enligt vår bedömning, den största nyttan.

8 Hur många människor dog i orkanen och hur ser sjukdomsläget ut idag?

Under den första veckan uppskattades dödstalet till 15-20 personer. Den 12 november lämnade polisen för första gången ut en namnlista på personer som avlidit pga Maria. Man kan nu konstatera att 31 personer miste livet. 5 av dessa är ännu inte identifierade. Fortfarande saknas dock 34 individer - och chanserna för att dessa ska återfinnas vid liv är allt mindre. Antalet döda riskerar att stiga.

9. Kan man uppskatta de samlade kostnaderna för de materiella skadorna efter orkanen?

Det är svårt att redan nu göra en vederhäftig kalkyl. Klart är att många privatpersoner fått se mycket av sin egendom

förstöras (hus, bilar mm) utan att kunna få ersättning via försäkringar. Offentliga och företagsanläggningar har skadats allvarligt (vägar, telekommunikation, vatten- och avloppssystem och annan infrastruktur liksom skolor och sjukhus). Grovt räknat har totalkostnaderna uppskattats till värdet av 1 till 2 års bruttonationalprodukt, vilket innebär en mycket stor belastning under lång tid på samhällsekonomin.

10 Vilka egna intryck har SWEDOMS styrelseledamöter som varit på plats?

Det kommer att ta många år innan Dominica är sig likt igen. Just nu avråder vi från turistresor till Dominica. I Roseau pågår fortfarande röjningsarbetet för fullt. Det är smutsigt, dammig och stinker från avlopp och annat. Det går framåt och situationen har förbättrats men fortfarande kvarstår ett enormt arbete. Vissa affärer är öppna men med begränsat sortiment. Roseau har delvis el. Byarna St Joseph och Mero har haft tur och klarat sig bra. I Layou har många förlorat sina hem.

Anders och Elisabeth Wretling har hjälpt till med att distribuera mat till drabbade byar. Maten kom i en container som vänner i USA sänt till Dominica.

Vissa – men inte alla – skolor är öppna. (Se även Ruthine Strindholms kommentarer på sidan 1 och 4.)

Sammanställningen gjordes av Per Gunnar Holmgren i början av december, 10 veckor efter orkanens härjningar.

Lars Eriksson startade bibliotek för Kalinago

SWEDOMs mångårige styrelseledamot Lars Eriksson har gått bort. Han blev 92 år.

Lars Eriksson gjorde första resan till Dominica 1988 och genom åren blev det omkring ett 20-tal resor till ön. Han lärde känna många inom Kalinago-territoriet.

Lars djupa engagemang och kunskapsörst kom väl till pass i kontakterna med befolkningen i Kalinago när han tog initiativ till att starta två bibliotek i territoriet, inom ramen för Stockholms FN-förening.

Så sent som i september i år hade Lars och hans hustru Berith Granath kontakt med den tidigare Kalinago-hövdingen Irvince Auguiste (se artikel i Waitikubuli nr 3 2017) för att efterhöra hur



Lars Eriksson blev 92 år.

Kalinago-befolkningen klarat sig i orkanen Maria.

Vi är många inom SWEDOM:s krets, både i Sverige och Dominica, som sörjer Lars Eriksson.

Ge ett bidrag till Dominica

Behovet av hjälp är skriande på Dominica. SWEDOM:s medlemmar hade i början av december samlat in cirka 70 000 kronor.

– Jag och övriga i styrelsen tackar för alla generösa bidrag som skänkts till vår insamling, säger Ruthine Strindholm, ordförande i SWEDOM.

– Pengarna ska gå till befolkningen i Kalinago, som liksom övriga Dominica drabbats hårt av orkanen.

– Om du vill att hjälpen ska gå till befolkningen i Kalinago är du välkommen att skicka ett bidrag till vår insamling, säger Ruthine Strindholm.

Styrelsen återkommer här i Waitikubuli med en detaljerad återrapportering om vad de insamlade pengarna använts till.

Sätt in ditt bidrag på SWEDOM:s plusgiro **94 28 31-9**. Skriv "Katastrofhjälp till Dominica".

Välkommen till SWEDOM på Etnografiska museet

I början på mars är alla medlemmar i SWEDOM välkomna tillbaka till Etnografiska museet i Stockholm – särskilt tillsammans med barn eller barnbarn i de yngre åldrarna.

Vi kommer att berätta om urfolket Kalinago och myter ur deras historia och hur Dominica nu tar sig an återuppbyggnaden efter orkanen Maria. Eftersom det är sportlov och museet har «Pirater» som tema kommer

vi även att knyta an till det. Programpunkten äger rum kl 13–14 söndagen den 4 mars. Närmare information skickas ut på mail när vi närmar oss mars månad.

Vid samma tillfälle finns det möjlighet att se Etnografiska museets miniatyrbildning om kreolkulturer i Karibien – om du inte redan besökt den. Ett tiotal medlemmar i SWEDOM mötte upp den 22 november vid en visning av kreolutställningen,

som åskådliggör olika uttryck för kreolkultur i Karibien. Blandkulturer i Västindien har formats av såväl ursprungsbefolkningen som av de europeiska kolonistörarna och afrikanska slavar.

Här beskrivs även Saint-Barthélemy, den franska ön som var svensk koloni 1784-1878. Museet försöker förklara Sveriges del i den transatlantiska slavhandeln. Utställningen avslutas i vår.

Chockerande förödelse

Hej alla SWEDOM-medlemmar!

Jag har just kommit hem till Sverige efter att ha kortat av min vistelse på Dominica. Jag hade planerat att vara på Dominica i ca 4 månader. Effekterna av orkanen Maria ledde till att jag ändrade mig och beslutade mig för att åka hem till Sverige igen och återvända till Dominica i februari.

Jag blev chockad av den förödelse som orkanen Maria orsakat - först när jag kom till hamnen i Roseau och än mer när jag åkte runt på ön.

Huvudparten av landets byggnader har fått taken bortblåsta eller har andra allvarliga skador. Många är fortfarande hemlösa. Röjningsarbetet pågår men det kommer att ta en mycket lång tid innan det är klart.

Stora delar av öns regnskog är borta. Grövre trädstammar står kvar men grenarna är bortblåsta och barken har skalats av pga orkanens styrka. Mot slutet av november kunde man dock skönja att små löv började växa ut på de kvistar som finns kvar på trädstammarna. Man räknar med att det kommer att ta minst tio år innan regnskogen vuxit upp igen.

Dom flesta byarna har vatten. Huvudparten av Roseau har el och man räknar med att de flesta byarna ska få tillbaka el under första halvåret 2018. Telefonin fungerar nu hjälpligt på de flesta platser.

Det finns mat i de flesta affärerna på ön men inte tillräckligt. På marknaden går det att köpa olika rotfrukter. Utan el är det mycket svårt att förvara mat och dryck.

Sjukhuset fungerar hjälpligt men inte mer. I vissa skolor bor fortfarande människor som förlorat sina hem. Vissa byar delar på skolundervisningen. En by

har undervisning på förmiddagen och den andra på eftermiddagen.

En del lyckligt lottade familjer har elgeneratorer. Vissa delar med sig gratis. Andra tar betalt. Ett flertal hjälporganisationer finns på

ön och arbetet med att rensa upp byar, vägar m m fortlöper relativt bra. Man bränner mycket material men det kommer att bli svårt för Dominica att kunna ta hand om allt överblivet och förstört material. Naturligtvis kommer det under flera år att finnas ett stort behov av bla byggnadsmaterial.

Jag hoppas att så många medlemmar som möjligt bokar den 28 april 2018 och närvarar vid föreningens årsmöte.



Ruthine Strindholm, ordförande

Styrelsen 2017

Ruthine Strindholm, ordförande
08-774 43 32, ruthine.strindholm@gmail.com

Berith Granath, vice ordförande
berith.granath@bredband.net

Jan Ekholm, kassör och medlemsansvarig
08-774 43 32, ekholm.jan54@gmail.com

Gunnel Tollmar, sekreterare
070-929 03 90 ,gunnel.tollmar@gmail.com

Per Brydolf, ordinarie ledamot
info@kalvudden.se

Claes Hammar, ordinarie ledamot
claeshammar@hotmail.com

Suppleanter: Tore Andersson, Åsa Björkström, Birgitta Brydolf, Per Gunnar Holmgren, Anders Wretling, Elisabeth Wretling

**Nästa styrelsemöte äger rum den 20/1 2018.
Hör gärna av dig med förslag och synpunkter.**

Jag och hela styrelsen önskar dig som är medlem i SWEDOM en **God Jul** och ett **Gott Nytt År!**

Med detta utskick följer en liten julgåva – Utrikespolitiska institutets häfte om Dominica, med den viktigaste informationen om landet.

Ruthine Strindholm